

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ ในจังหวัดสมุทรปราการ

ธีรภัทร์ ไกรทองอยู่¹ ส.บ., สุภัทษา เลโซสง¹ ส.บ., พัชรินทร์ ความสวัสดิ์¹ ส.บ.,
กฤษณา รวมธรรม² วท.ม., เฟื่องฟ้า รัตนาคณหุตานนท์^{2*} ส.ม.

Received: June 20, 2024

Revised: September 21, 2024

Accepted: September 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมที่มีกิจกรรมประยุกต์ทฤษฎีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศในเวลา 6 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติ Paired t-test กำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ มีความรู้ ทักษะคิด และมีพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ดีขึ้น ดังนั้น สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำวิธีการของโปรแกรกดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

คำสำคัญ: ความหลากหลายทางเพศ พฤติกรรมป้องกันโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

¹ นักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

² อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

* ผู้รับผิดชอบบทความ: fuangfah@vru.ac.th

The effect of health promotion program on sexually transmitted infections preventive behavior among high school students with gender diversity in Samut Prakan Province

Teerapat Kraithongyoo¹ B.P.H., Suphatcha Lethaisong¹ B.P.H., Phatcharin Kwamsawas¹ B.P.H., Kusuma Ruamthum² M.Sc., Fuangfah Rattanakanahutanon^{2,*} M.P.H.

ABSTRACT

This quasi-experimental research, one-group pretest-posttest design aimed to study the effectiveness of the health promotion program on sexually transmitted infections preventive behavior among high school students with gender diversity in Samut Prakan Province. The study comprised a total of 33 participants. The sample group received a program containing activities applying the theory of knowledge, attitudes, and behaviors related to preventing sexually transmitted infections for 6 weeks. The Data were collected using the questionnaires and analyzed using descriptive statistics and a Paired t-test with a significance at level 0.05.

The results found that after participating in the program, the sample had a higher average score of knowledge, attitudes, and prevention in sexually transmitted diseases behavior than that before participating in the program, with statistically significant (p -value < 0.001). The results showed that the health promotion program on sexually transmitted infections preventive behavior provided knowledge and understanding on preventing sexually transmitted diseases for high school students of different genders and had better behaviors to promote the prevention of sexually transmitted diseases. Therefore, educational institutions or related agencies can apply the programs' methods appropriately, according to the context of the area, to reduce the health impact of sexually transmitted diseases.

Keywords: Gender diversity, Preventive behavior, Sexually transmitted diseases

¹ Student in Bachelor of Public Health Program, Faculty of Public Health, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani Province

² Lecturer, Faculty of Public Health, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani Province

* Corresponding author: fuangfah@vru.ac.th

บทนำ

ความหลากหลายทางเพศ ทั้งในแง่รสนิยมทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ เป็นประเด็นที่สังคมในหลายประเทศให้การยอมรับมากขึ้น เมื่อเทียบกับในอดีตในปี ค.ศ. 2019 มี 28 ประเทศ ที่กำหนดให้การแต่งงานระหว่างเพศเดียวกันถูกกฎหมาย ขณะที่ประเทศไทยได้มีการยกประเด็นเรื่องการผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายรองรับคู่สมรสที่เป็นเพศเดียวกัน การยอมรับดังกล่าว ทำให้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คำศัพท์ในภาษาอังกฤษที่บัญญัติขึ้น บางคำไม่มีในภาษาไทยที่สื่อความได้ชัดเจน จึงมีทับศัพท์ที่ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อถึงคนที่มีความหลากหลายทางเพศหรือชาว LGBTQ โดย L: Lesbian คือ กลุ่มผู้หญิงรักผู้หญิง G: Gay คือ กลุ่มชายรักชาย B: Bisexual คือ กลุ่มที่รักได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง T: Transgender คือ กลุ่มคนข้ามเพศ จากเพศชายเป็นเพศหญิงหรือเพศหญิงเป็นเพศชาย และ Q: Queer คือ กลุ่มคนที่พึงพอใจต่อเพศใดเพศหนึ่ง โดยไม่ได้จำกัดในเรื่องเพศและความรัก ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มคนที่มีความสนใจหรือความชอบทางเพศที่หลากหลาย (Yodlorchai, 2019) หลายปีที่ผ่านมา ประชากรผู้มีความหลากหลายทางเพศมีแนวโน้มแสดงอัตลักษณ์ทางเพศต่อสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถคาดการณ์จำนวนประชากรได้งายขึ้น จากการสำรวจประชากร LGBTQ ชาวอเมริกันช่วงปี ค.ศ. 2012-2014 พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.0 เป็น 3.8 และ 5.6 ตามลำดับ โดยคาดการณ์ว่าปี ค.ศ. 2021 มีจำนวนผู้มีความหลากหลายทางเพศประมาณร้อยละ 6.0-10.0 ของประชากรทั้งหมด (IPSOS, 2021) ขณะที่ประเทศไทย จากการสอบถามคณะกรรมการบริหารสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการประมาณประชากรกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทำให้ทราบว่าในกลุ่มความหลากหลายทางเพศกลุ่มชายรักชายและกลุ่มหญิงรักหญิง ให้ค่านวนที่ร้อยละ 3.0 ของประชากรในช่วงอายุ 15-59 ปี (ประชากรวัยแรงงาน) ตามข้อมูลสำมะโนครัวประชากรสำหรับกลุ่มคนรักสองเพศและคนข้ามเพศ ให้ค่านวนที่ร้อยละ 1.0 ของประชากรในชุมชนเมือง ซึ่งสถิติดังกล่าวใช้สำหรับการคิดงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุข โดยเป็นการคาดการณ์จำนวนจาก

ประชากรคาดประมาณ ณ กลางปี พ.ศ. 2562 ของสารประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2562 ประมาณประชากรกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศได้ 1,674,080 คน (Piandee, 2019)

ผู้มีความหลากหลายทางเพศมีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาสุขภาพะทั้งทางกาย ใจ และสังคม มากกว่าประชากรทั่วไป โดยเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งการเลือกปฏิบัติและทัศนคติเชิงลบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะในวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และสังคมเป็นอย่างมาก เพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะในแบบของตน วัยรุ่นกลุ่ม Lesbian Gay Bisexual (LGB) อาจต้องเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เป็นผลจากการตีตราทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับรสนิยมทางเพศ ส่วนวัยรุ่นกลุ่มข้ามเพศ (Transgender) และวัยรุ่นที่ไม่นิยามเพศของตน (Queer) อาจต้องเผชิญการตีตราทางสังคมในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศของตน ซึ่งแม้ว่า วัยรุ่นที่มีความหลากหลายทางเพศบางคนอาจมีครอบครัว เพื่อน และเครือข่ายทางสังคม ที่ให้การยอมรับ แต่วัยรุ่นส่วนหนึ่งอาจมีครอบครัวเพียงส่วนน้อยหรือไม่มีครอบครัวที่เข้าใจ วัยรุ่นกลุ่มนี้อาจรู้สึกอึดอัดใจที่ไม่สามารถแสดงตัวตนของตนเองในสังคมได้ อาจรู้สึกโดดเดี่ยว และรู้สึกยากลำบากเพิ่มขึ้นกว่าวัยรุ่นทั่วไป ในการดูแลสุขภาพสภาพ และอาจไม่ได้รับการส่งเสริมการดูแลสุขภาพหรือคัดกรองความเสี่ยงด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงอาจถูกปฏิเสธในการเข้าถึงการรักษาด้วย (Somwaeng, Phuengsamran, Punpuing, Darawuttimaprakorn, & Sakhunthaksin, 2023)

ความเสี่ยงทางสุขภาพอย่างหนึ่งของผู้มีความหลากหลายทางเพศ คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันหรือไม่รู้ทันโรคภัย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่นิยมมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการเป็นโรคร้ายต่างๆ โรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักเหมือนกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทั่วไป ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย ตั้งแต่การติดเชื้อเอชไอวี โรคซิฟิลิส และหนองใน

ปัจจุบันมีเชื้อโรคใหม่ๆ บางชนิด เช่น ไวรัสเอชพีวี (HPV: Human Papilloma Virus) ซึ่งปัจจุบันพบว่าเชื้อนี้ทำให้เกิดโรคมะเร็งได้ เช่น มะเร็งปากมดลูกในผู้หญิงและมะเร็งปากทวารหนักในผู้ชายที่มีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก (Colorectal Surgery Center, Bumrungrad International Hospital, 2021) ประเทศไทยพบปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกลุ่มโรคติดต่อจากการติดเชื้อจากคนที่เป็โรคหรือคนที่ติดเชื้อ ส่วนใหญ่จะติดต่อผ่านการมีเพศสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นทางช่องคลอดทางปากทางทวารหนัก บางกรณีมีการถ่ายทอดสู่ทารกขณะอยู่ในครรภ์ ผู้ได้รับเชื้อส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการหรือมีอาการน้อยมาก จึงไม่รู้ว่าตนเองติดเชื้อและเสี่ยงในการแพร่เชื้อให้กับคู่นอน สถานการณ์ของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในประเทศไทยมีแนวโน้มกลับมาเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขอีกครั้งจากรายงานของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พบว่ามีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ที่มีอัตราป่วยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น (Health Intervention and Technology Assessment Program, 2022) จากข้อมูลสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะโรคซิฟิลิส ที่พบอัตราป่วยในปี พ.ศ. 2566 เพิ่มขึ้น 2.5 เท่าจากปี พ.ศ. 2561 (จากอัตราป่วย 11.0 เพิ่มเป็น 28.1 ต่อประชากรแสนคน) และเพิ่มขึ้น 3 เท่าในกลุ่มเยาวชน (จากอัตราป่วย 27.9 เพิ่มเป็น 91.2 ต่อประชากรแสนคน) ซึ่งอัตราป่วยที่เพิ่มสูงขึ้นนี้เป็นสัญญาณบ่งบอกถึงการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย และมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี 5-9 เท่า (Manosuthi, 2024)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงอายุ 15-19 ปี โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยังมีการศึกษาน้อย เพราะงานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาในเพศชายหรือเพศหญิง อีกทั้ง เยาวชนผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นกลุ่มที่กำลังเผชิญสถานะประบางจากการถูกตีตราทางสังคมมากกว่ากลุ่มอื่น ประกอบกับเป็นช่วงวัยที่ยังขาด

ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทางคณะผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม (KAP) ซึ่งให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) โดยให้ความรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเป็นการป้องกันและลดอัตราการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศก่อนและหลังการให้โปรแกรมฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศก่อนและหลังการให้โปรแกรมฯ
3. เพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศก่อนและหลังการให้โปรแกรมฯ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลัง (One-group pretest-posttest design) ดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 โดยโครงการวิจัยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่โครงการวิจัย 0021/2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 ที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 38 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ เนื่องจากบางคนอาจมีความ

ต้องการปิดบังตนเอง ด้วยข้อจำกัดนี้ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด ดังนี้ (1) เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการแสดงออกถึงลักษณะของความหลากหลายทางเพศ (2) มีสัญชาติไทย สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ และ (3) สนใจและให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโปรแกรมฯ กำหนดเกณฑ์การคัดออก คือ เข้าร่วมการวิจัยได้ไม่ครบทุกครั้ง และขอถอนตัวออกจากการศึกษาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรมสถิติ G*power โดยกำหนดค่าอำนาจทดสอบจากค่ามาตรฐานที่ยอมรับได้อย่างน้อยที่สุดที่ระดับ ร้อยละ 80.0 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กำหนดขนาดอิทธิพลสำหรับการทดสอบ เท่ากับ 0.62 ได้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโปรแกรมจำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับชั้น ประเภทของความหลากหลายทางเพศ รายได้ ต่อเดือน การอาศัยอยู่กับครอบครัว (ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย ผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ) และการได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องเพศ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ข้อคำถามเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบถูก-ผิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คะแนนเต็มเท่ากับ 10 คะแนน ก่อนนำไปเปรียบเทียบตามคะแนนที่ได้

ส่วนที่ 3 ทักษะการป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบ โดยข้อคำถาม

มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การแปลผลคะแนนรายข้อและโดยภาพรวม ใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่า 1.00-5.00 (คะแนนอยู่ระหว่าง 10-50 คะแนน) โดยคะแนนยิ่งมากแสดงว่ามีทัศนคติดี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 เรื่อง ได้แก่ การจัดการอารมณ์ทางเพศอย่างเหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย การดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศ การสังเกตความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์และการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี และการประเมินสถานการณ์และปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบ ซึ่งมีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ การแปลผลคะแนนรายข้อและโดยภาพรวม ใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่า 1.00-5.00 (คะแนนอยู่ระหว่าง 10-50 คะแนน)

แบบสอบถามความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะการป้องกันการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 นำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศในโรงเรียนข้างเคียงที่มีความคุ้นเคยใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามภาพรวม เท่ากับ 0.84 และแต่ละชุดมีค่าเท่ากับ 0.89 0.76 และ 0.86 ตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

โปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยประยุกต์มาจากแนวคิด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมโดยออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) มากที่สุด ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสั้นและง่าย ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไป จัดประสบการณ์และทักษะให้ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง สร้างบรรยากาศและความหลากหลายในการเรียนรู้ เน้นอภิปรายกลุ่มด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้รูปภาพหรือวาดภาพอธิบายข้อมูลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น (Huaisai, 2014) โดยจัดเป็นกิจกรรมให้ความรู้และกระตุ้นเตือนให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน เพื่อให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เกิดการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ แสดงข้อโรคและอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ อุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาษสี ดูกุยงอนามัย อุปกรณ์สาธิตฝึกการใส่ถุงยางอนามัย โปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษาและความชัดเจนของการใช้ภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนวิชาระบาดวิทยา และนักวิชาการสาธารณสุข

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกิจกรรม โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงโรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขออนุญาตดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นติดต่อกับครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อให้ช่วยประสานงานและคัดเลือกนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรม รวมถึงงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ สื่อการสอน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม

2. ขั้นตอนการทดลอง

เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้น โดยมีกิจกรรม 6 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่างให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพื่อให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ เปิดใจที่จะเข้าร่วมโปรแกรม และบรรยายเกี่ยวกับความหมายทางเพศ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในตนเอง ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 1 โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยให้เวลาตอบแบบสอบถาม 20 นาที

2) จัดกิจกรรม "น้องชื่ออะไร ชอบอะไร อวยวะ" สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศ โดยจัดเป็นกิจกรรมละลายพฤติกรรมที่สนุกสนานใช้เวลาทำกิจกรรม 20 นาที

3) จัดกิจกรรม "สรุปแล้วฉันเป็นคนกลุ่มไหน" เป็นการอธิบายเกี่ยวกับความหมายของความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำความรู้จักกับสิ่งที่ตนเองเป็น ใช้เวลา 20 นาที

ระยะที่ 2 ขั้นตอนการค้นพบสภาพการณ์จริงเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในบริบทของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจและยอมรับในสถานการณ์ ความเสี่ยงของตนต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 2 โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1) จัดกิจกรรม "โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ น่ากลัวแค่ไหน" โดยนำเสนอสถานการณ์ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยภาพและให้กลุ่มตัวอย่างร่วมกันอภิปรายถึงสถานการณ์ความเสี่ยงทางเพศ ในบริบทของตนเอง ใช้เวลา 40 นาที

2) จัดกิจกรรม "แบบฝึกหัดทบทวนความรู้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์" เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทบทวนความรู้หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช้เวลา 20 นาที

ระยะที่ 3 ขั้นตอนการสะท้อนแนวคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณในการดำเนินชีวิตและมีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมองปัญหา ประเมินและคิดพินิจพิจารณาถึงสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเองที่ผ่านมาที่เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 3 โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1) จัดกิจกรรม "ชมวีดิทัศน์จำลองสถานการณ์ชีวิตประจำวัน" เพื่อการสะท้อนแนวคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณในการดำเนินชีวิตและมีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยการชมวีดิทัศน์จำลองสถานการณ์เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์และติดตามเมื่อเกิดในชีวิตจริง ใช้เวลา 40 นาที

2) จัดกิจกรรม "ตอบคำถามจากการชมวีดิทัศน์" เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ใช้เวลา 20 นาที

ระยะที่ 4 ขั้นตอนการสนทนาการ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เล่นเกมส์เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์จริงอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งยังเปิดโอกาสให้ถามคำถามเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 4 โดยจัดกิจกรรมดังนี้

1) จัดกิจกรรม "น้องถามมาพี่ตอบให้ Q&A" โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้ร่วมเสนอสิ่งที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกนึกคิดด้วยตนเอง ใช้เวลา 30 นาที

2) จัดกิจกรรม "เกมเศรษฐี Sexually transmitted disease" เพื่อฝึกปฏิบัติในการเจอสถานการณ์จริง โดยรูปแบบคำถามภายในเกมแบ่งออกเป็น 2 ชุดคำถามคือ คำถามเพื่อให้ข้อมูล เช่น แหล่งบริการใดบ้างที่มีการแจกถุงยางอนามัยฟรี และคำถามเพื่อฟังทัศนคติของผู้เล่นเกี่ยวกับทางเลือก เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ความเสี่ยงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช้เวลา 30 นาที

ระยะที่ 5 การคงไว้ซึ่งพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและการปฏิบัติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกมั่นใจ เกิดทัศนคติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีพฤติกรรม

ที่ถูกต้องในการป้องกันอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 5 โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1) จัดกิจกรรม "กระบวนการติดต่ออาวุธป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์" โดยจัดเป็นกิจกรรมแจกของรางวัล การฝึกทักษะการใส่ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง และอภิปรายร่วมกัน ใช้เวลา 30 นาที

2) จัดกิจกรรม "การระดมความคิดกลุ่ม" เพื่อเป็นพันธะสัญญาในพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย โดยให้ร่วมกันเขียนว่าตนเองจะปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างไรบ้าง ใช้เวลา 30 นาที

ระยะที่ 6 ขั้นตอนการสรุปกิจกรรมทั้งหมด โดยเนื้อหาทั้งหมดจะถูกนำมาเรียบเรียงลงในโปสเตอร์ เพื่อให้สามารถอ่านได้เข้าใจง่ายและแอปพลิเคชันที่สร้างขึ้นเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้สืบค้นข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น ดำเนินการในสัปดาห์ที่ 6 โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1) การแจกโปสเตอร์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในโปสเตอร์จะสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้เข้าใจได้ง่าย อ่านง่าย และแอปพลิเคชันในโปสเตอร์ให้สแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อเข้าหน้าแอปพลิเคชัน STD BY PHVRU โดยสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมทางช่องทางในแอปพลิเคชัน ใช้เวลา 15 นาที

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test) ใช้แบบสอบถาม หลังจากเสร็จสิ้นการทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงดำเนินการวัดผลลัพธ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อีกครั้งหลังเสร็จสิ้นโปรแกรมทั้งหมด 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที่ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (T-test dependent) เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เกินกว่าครึ่งมีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.6 โดยมากอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 39.4 ประเภทของความหลากหลายทางเพศ เกินกว่าครึ่งเป็นกลุ่ม G-Gay (กลุ่มชายรักชาย) ร้อยละ 63.6 รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,001-6,000 บาท ร้อยละ 51.5 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว อยู่ในช่วง 2-5 คน ร้อยละ 78.0 ปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา ร้อยละ 90.9 โดยบิดา-มารดาสามารถให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่กลุ่มตัวอย่างได้ ร้อยละ 87.8 และการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศ ส่วนใหญ่ได้รับจากครูในโรงเรียน ร้อยละ 69.7

2. ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะติดต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม หลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น 2.24 คะแนน ด้านทักษะติดต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น 4.30 คะแนน และด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น 7.70 คะแนน (ตาราง 1) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะติดต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบรรลุตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม (n = 33)

ตัวแปรที่ศึกษา	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม		หลังเข้าร่วมโปรแกรม		t	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
- ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	6.27	0.80	8.51	0.54	-3.809	0.001*
- ทักษะติดต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	32.5	0.54	36.8	0.47	-3.625	0.001*
- พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	28.3	1.36	36.0	0.49	-1.909	0.001*

*p-value < 0.05

สรุปและอภิปรายผล

ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ ทักษะติดต่อการป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากผลของการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมส่งเสริม พฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลาย ทางเพศในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ การเล่นเกม การบรรยายให้ความรู้ประกอบสื่อต่างๆ การเรียนรู้ผ่าน แอปพลิเคชัน จึงทำให้โปรแกรมฯ ประสบผลสำเร็จและ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีค่า คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม โดยผล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากผลของการ ดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมส่งเสริม พฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความหลากหลายทางเพศ ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นลักษณะของกิจกรรม เสริมสร้างความรู้ผ่านสื่อที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้เกิด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องใกล้ตัวที่สามารถป้องกันได้ ความรู้ที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันโรค และขั้นสุดท้าย คือ ก่อให้เกิดการกระทำหรือเรียก อีกอย่างว่าพฤติกรรม ซึ่งหมายความว่าเมื่อบุคคลมีความรู้ มีทัศนคติอย่างไรก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามนั้น สัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ โดยเป็นที่ยอมรับว่าการสื่อสาร เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ สร้างทัศนคติ ที่ดี และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ เหมาะสมโดยผ่านสื่อชนิดต่างๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย (Tip, 2023) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากช่วงอายุวัยรุ่นจนถึง 20 ปี เป็นช่วงที่มีพฤติกรรมของความอยากรู้อยากเห็นในเรื่อง เพศสัมพันธ์และมีปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในการไม่ป้องกัน เมื่อมีเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเพศสัมพันธ์ ระหว่างชายรักร่วมเพศ สอดคล้องกับการศึกษาของ

Prabmeechai & Rueangworaboon (2017) ที่พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้เพศศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยความรู้อันสูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโปรแกรม การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษามีประสิทธิผลต่อความรู้ เรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งผล ให้มีความรู้ในเรื่องเพศมากขึ้น นำไปสู่การตระหนักถึง ความเสี่ยงจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Orlando, Campaniello, Iatosti, & Grisdale (2019) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างหลังการอบรม มีการรับรู้ที่สูงขึ้นเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมที่มีความเสี่ยง และวิธีการป้องกัน เมื่อเทียบกับการ ทดสอบก่อนการอบรม จึงแนะนำให้มีการนำโปรแกรม ไปใช้ในกลุ่มที่มีอายุน้อย เมื่อวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของ กลุ่มตัวอย่าง หลังเข้าร่วมโปรแกรม เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อน เข้าร่วมโปรแกรม โดยมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้เพิ่ม ขึ้น 2.24 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รายข้อ หลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ข้อที่มีการตอบถูกเพิ่มขึ้น มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การใช้ถุงยางอนามัยอย่าง ถูกวิธีและทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์จะทำให้ไม่เกิดโรค ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สามารถติดต่อได้ในทุกเพศทุกวัย และโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์สามารถติดต่อทางเลือดได้ ทั้งนี้ มีข้อที่กลุ่ม ตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ป้องกันเพียงครั้งเดียวไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อ การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งต้องส่งเสริมให้เกิด ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีค่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว เป็นผลจากกิจกรรมในโปรแกรมที่ช่วยผลักดัน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการโน้มน้าวใจของสิ่งเร้าที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนได้โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อ และสิ่งกระตุ้นต่างๆ

ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของบุคคลนั้น (Ajzen & Fishbein, 1980) การได้รับการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเพิ่มเติมจากในหลักสูตรการเรียนการสอนที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมและการอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา ที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการปลูกฝังค่านิยมความเชื่อที่ถูกต้องให้แก่วัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะเรียนรู้และเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา-มารดา ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม ประเพณีที่ถูกต้องในเรื่องวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถสืบค้นหาความรู้เพิ่มเติมได้จากสื่อต่างๆ ที่เปิดกว้างและมีความรวดเร็ว สอดคล้องกับการศึกษาของ Janpech & Deeprom (2019) ที่พบว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทัศนคติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งโปรแกรมการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Chananok, Udompoka, & Norkaew (2019) ที่พบว่าการเปรียบเทียบเจตคติและการปฏิบัติก่อนและหลังในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยจากการวิเคราะห์ พบว่า ทัศนคติต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีทัศนคติเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 4.30 คะแนน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รายข้อหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่า โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิต พร้อมทั้งส่งผลรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจ และคิดว่าโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่ทุกคนควรตระหนักใส่ใจในการป้องกัน ไม่ใช่เรื่องเฉพาะตัวรองลงมา คือ คิดว่าก่อนการมีเพศสัมพันธ์ควรให้คู่นอนของตนทำการตรวจโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเชื่อว่าการเปลี่ยนคู่นอนบ่อยๆ ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และกระตุ้นด้วยกิจกรรมกลุ่มให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การฝึกทักษะทำให้เกิดความรู้และมีทัศนคติที่ส่งผลให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์และมีผลซึ่งกันและกัน กล่าวได้ว่าความรู้มีผลต่อทัศนคติ ทัศนคติมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (Torsuwan & Boonkeawwan, 2021) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Bualoy, Teerawiwat, Wattanasomboon, & Imamee (2014) ที่พบว่าโปรแกรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มีประสิทธิภาพทำให้กลุ่มทดลองมีการตระหนักรู้ในตนเองการคิดและการตัดสินใจรวมทั้งมีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศที่ดีขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจนำโปรแกรมนี้ ไปประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีการตระหนักรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เกิดการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Janpech & Deeprom (2019) ที่พบว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ทัศนคติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง หลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า มีพฤติกรรมการป้องกันเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.70 คะแนน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รายข้อหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงมีพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด คือ การไม่เปลี่ยนคู่นอน และการตรวจโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ

การสอบถาม หรือขอคำแนะนำในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากบุคลากรทางการแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประยุกต์ใช้ส่วนสำคัญของโปรแกรม โดยบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ในวัยเรียน

2. ควรมีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ตรงจุดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, N. J: Prentice-Hall.

Bualoy, W., Teerawiwat, M., Wattanasomboon, P., & Imamee, N. (2014). The effect of education learning to prevent sexual risk behavior program among Mathayom 2 students, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province. *Rama Nursing Journal*, 20(1), 126-142. (in Thai)

Chananok, J., Udompoka, T., & Norkaew, J. (2019). The effect of AIDS prevention behavior promotion program sexually transmitted diseases and pregnancy in school among student leaders in a private school in Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Health Research and Development, Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office*, 5(1), 96-106. (in Thai)

Colorectal Surgery Center, Bumrungrad International Hospital. (2021). *How to reduce the risk of disease in alternative sex*. Retrieved October 21, 2023, from: <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/july-2021/sexual-health-lgbt-prevention>. (in Thai)

Health Intervention and Technology Assessment Program. (2022). *Sexually transmitted diseases: Knowledge about STD, prevent and reduce the risk*. Retrieved October 21, 2023, from: <https://www.hitap.net/182978>. (in Thai)

Huaisai, R. (2014). *Effect of an empowerment program on sexually transmitted infection preventive behaviors of street male adolescents*. Thesis of Master of Nursing Science (Community Nursing Practice), Thammasat University, Pathum Thani. (in Thai)

IPSOS. (2021). *LGBT+ pride 2021 global survey*. Retrieved October 20, 2023, from: <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2021-06/lgbt-pride-2021-global-survey-ipsos.pdf>

Janpech, P., & Deeprom, C. (2019). The effect of sexually transmitted diseases preventing program among the 1st year of high school students in Phon Thong District, Roi Et Province. *Journal of Nursing Science & Health*, 42(4), 92-101. (in Thai)

Manosuthi, W. (2024). *Sexually transmitted diseases in past 5 years are on the rise*. Retrieved July 25, 2024, from <https://www.hfocus.org/content/2024/04/30240#>. (in Thai)

- Orlando, G., Campaniello, M., Iatosti, S., & Grisdale, P. J. (2019). *Impact of training conferences on high-school students' knowledge of sexually transmitted infections (STIs)*. Retrieved February 5, 2024, from <https://doi.org/10.15167/2421-4248/jpmh2019.60.2.1072>
- Piandee, S. (2019). *The relationship between gender identity of LGBT, passion and organization climate*. Thesis of Master of Science (Human Resource and Organizational Development), Faculty of Human Resource Development, National Institute of Development Administration, Bangkok. (in Thai)
- Prabmeechai, S., & Rueangworaboon, S. (2017). The effects of sex education learning program on sexual knowledge and satisfaction with the program of high school students. *Srinagarind Medicine Journal*, 32(3), 263-268. (in Thai)
- Somwaeng, A., Phuengsamran, D., Punpuing, S., Darawuttimaprakorn, N., & Sakhunthaksin, P. (2023). Factors associated with the health literacy of LGBTIQN+ people. *Thai AIDS Journal*, 35(2), 86-100. (in Thai)
- Tip, K. (2023). *Effectiveness of the radio program to promote contraception among Shan female of reproductive age in Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province*. Thesis of Master of Public Health, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai. (in Thai)
- Torsuwan, K., & Boonkeawwan, A. (2021). Effects of HIV/AIDS prevention program on knowledge, attitude, behavioral intention, and perceived effectiveness of HIV/AIDS preventive behavior among early adolescents in high school, Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Christian University*, 27(2), 77-93. (in Thai)
- Yodlorchai, R. (2019). *Genderdiversity in Thai society*. Retrieved October 20, 2023, from: <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/gender-identity>. (in Thai)